

BARTIN'DA YAŞAYANLARIN BİR KENT OLARAK BARTIN'DAN MEMNUNİYET DÜZEYLERİNİN ARAŞTIRILMASI

Fethi NAS*

ÖZ

Modernitenin beraberinde getirdiği bir kavram olarak kentsel alanlardaki koşullar, bireylerin yaşam kalitesini ve toplumsal eylemlerini büyük ölçüde belirlemektedir. Tek başına ekonomik bir gösterge olarak kişi başına düşen gayri safi milli hâsıla, ulusun genel refah seviyesini ve yaşam standardını belirleyebileceği düşüncesi artık terk edilmektedir. Ekonomik göstergeler yanında bireylerin sosyal birer varlık olmalarından ötürü yeni kriterler gündeme gelmektedir. Bu yüzden farklı bilimsel yaklaşımlar, insanların ihtiyaçları konusunda farklı ölçekler kullanarak araştırmalar yapmaktadır. İnsan ve doğa etkileşimi göz önünde bulundurularak dünyanın herhangi bir kentinde uygulanabilen belirli bir ölçeğin uygulanması ve kentin gerçek sorunlarını ortaya çıkaracağına iddia edilmesi ise son derece sorunludur. Bu yüzden her bir yerleşim yerine özgü ölçek veya araştırma araçlarının geliştirilmesine gereksinim vardır. Bir yerleşim yerinde sıcak bir yaz gününde gölgesinde oturulacak bir ağacın olması önemli bir ihtiyaç olarak kavramsallaştırılabilir. Başka bir yerde ise güneş ışığına daha fazla gereksinim duyulabilmektedir. Bu açıdan bakıldığında her bir kente özgü objektif bakımdan kurgulanabilecek gereksinimler ve bireylerin algılama biçimlerini etkileyecek sübjektif olarak değerlendirilebilecek özelliklerin olduğunu söylemek mümkündür. Bu çalışmada bir kent olarak Bartın'da yaşayanların memnuniyet düzeylerinin araştırılması amaçlanmıştır. Farklı yaş, cinsiyet, gelir ve eğitim seviyelerine sahip bireylerle yapılan araştırmanın sonuçlarına göre Bartın'a dair objektif ve sübjektif değişkenlerin değerlendirilmesi sürecinde birbiriyle uyumlu olmayan sonuçların olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Kentsel Yaşam, Memnuniyet Düzeyi, Objektif ve Sübjektif Değişkenler.

AN INVESTIGATION OF THE URBAN LIFE SATISFACTION LEVEL OF THE PEOPLE LIVING IN BARTIN

ABSTRACT

As a concept created by modernity, conditions in urban areas largely dictate an individual's quality of life and social actions. Modern man is aware that local and central governments are responsible for improving that. The notion that the gross national product per capita (as a stand-alone economic indicator) can determine the general welfare level and standard of living of a given nation has now been abandoned. Beyond economic indicators, there are also new criteria on the agenda because are social beings. Therefore, researchers are developing different scientific approaches to study the needs of local and national populations using different scales. Applying a certain scale that one can apply for any city around the world – and then claim that it will reveal the real problems of the city, taking into account the interaction of human and nature – is extremely problematic. This leads [us] to the need to develop scale or research tools that are settlement-specific. For example, in residential area may be in desperate need of trees for people to sit under on hot summer days. Elsewhere, more sunlight (period) is necessary. From this point of view, there are needs that can be objectively constructed for each city, and features that can be subjectively assessed that will affect individual perceptions. This study aims to investigate the satisfaction level of people living Bartın-Turkey. Individuals of different ages, gender, income, and education levels were examined. The findings reveal that there were inconsistent results in the evaluation of objective and subjective variables about Bartın.

Keywords: Urban Life, Satisfaction Level, Objective and Subjective Variables.

Araştırma Makalesi

Makale Gönderim Tarihi: 25.10.2021; Yayına Kabul Tarihi: 01.12.2021

* Doç. Dr., Bartın Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Sosyoloji Bölümü, BARTIN; ORCID: 0000-0001-6464-5615, E-posta: fethinas@yahoo.com

1. Kavramsal Çerçeve

Tarihsel süreçte insan yaşamının beraberinde getirdiği zorunlu bir ihtiyaç şeklinde ortaya çıkan kent gibi yerleşim yerlerinin bazıları kısa bir süre içerisinde önemini kaybedip yok olurken, bazıları çeşitli özellikleri bakımından uzun yıllar varlığını sürdürebilmiştir. Bir yerleşim yerinin önemini kaybetmesine veya varlığını sürdürememesine yol açan etkenler doğal ve insani özellikler olarak ikiye ayrılabilir. Doğal özellikler genel olarak iklimsel değişimler, doğal afetler ve çeşitli salgın hastalıklardır; insani özellikler ise farklı kültür ve medeniyetler arasındaki güç mücadeleleri sonucunda ortaya çıkan savaşlar ve istilalar olarak kavramsallaştırılabilir. Bu sorunlara bağlı olarak bazı yerleşim yerleri, insanların yaşamını sürdürmesine elverişli alanlar olma niteliğini kaybettiğinden önemini ve hatta izlerini büyük ölçüde kaybetmişlerdir. Buna karşılık insan yaşamı için elverişli olma niteliğini koruduğundan günümüze kadar varlığını sürdürüp gelişmeye ve dönüşmeye devam eden yerleşim yerleri vardır. Yerleşim yerleri, insan yaşamı için işlevselliğini koruduğu sürece uzun ömürlü olmakta ve cazibesini koruyabilmektedir. Yerleşim yerlerinin işlevselliğinden kasıt; dinsel, ekonomik, kültürel, siyasal vb. insan yaşamına dair faaliyetlerin karşılanmasıdır. Bu faaliyetlerin yoğunlaştığı alanların ise Milattan Önce 10.000'lerde Nil Vadisi, Mezopotamya, Çin ve Hindistan'da, ortaya çıktığı kabul edilmektedir. Zamanla buralarda ortaya çıkan yerleşim yerleri, çeşitli insani ihtiyaçların giderildiği kentsel alanlar hâline gelmiştir (Turner, 1999, s. 199). İlk kentsel alanlar pazarların, kutsal mekânların, güç ilişkilerinin, toplumsal hiyerarşinin ve kültürel birikimlerin merkezi hâline gelmiştir. Bundan dolayı kentsel alanlar, insanların farklı gereksinimlerini giderebilecekleri ve güven içerisinde yaşayabilecekleri alanlar olmuştur. Ayrıca kentsel alanlar, insanın doğayla ve insanın insanla kurduğu etkileşimin ve bu etkileşimin ortaya çıkardığı varoluşsal ilişkilerin bir alanıdır (Öztürk, 2019). Literatürde, günümüz devlet yapısına en uygun anlamda yöneten-yönetilen ayrımına dayalı site yönetim anlayışının MÖ 1500-1000 yıllarında Antik Yunan'da ortaya çıktığı kabul edilmektedir. Her ne kadar bir devlet olarak örgütlenme biçimi Sümer, İbrani ve Babil medeniyetlerinde görülmüş olsa da batılı kentlerin başlangıcı Yunan sitelerine dayandırılmaktadır. Hem Doğu'da, hem Batı'da farklı kültür ve medeniyetler tarafından kurulan kentler; dinsel ve politik bir merkez olma özelliklerine ek olarak üretim, ticaret, bilim, sanat ve kültürün üretildiği mekânlar olmuşlardır. Modern öncesi dönemlere kadar bu kentlerde tarıma dayalı bir ekonomi, el emeğine dayalı ve hane odaklı bir üretim söz konusudur.

Kentlerin ortaya çıkışı ve büyümesi belirli tarihsel koşulların oluşmasına bağlıdır. Bu açıdan bakıldığında dünya genelinde sanayi öncesi ve sanayi sonrası kentlerin olduğu görülür. Sanayi Devrimi öncesi dönemde kentler, surlarla çevrilmiş ve belirli sınırları olan, çoğunlukla tarımsal üretim ağırlıklı ve tarımsal üretim teknolojilerine yönelik basit alet üretiminin yapıldığı, hane odaklı üretim yapan nispeten topluluk yaşamının hâkim olduğu mekânsal ve yönetsel yapılardır (Mellor, 1977, s. 193). Sanayi Devriminden sonra ve modern zamanlara tekabül eden kentleşme süreci, sanayileşmenin beraberinde getirdiği ekonomik gelişmelerin bir sonucu olarak kırsal alanlarda yaşayan insanların, doğal koşullardan bağımsız ve tarım dışı üretimi veya sanayi üretimine dayalı yeni yerleşim yerlerinin ortaya çıkış sürecini ifade eder (Özdemir, 2021). Sanayi sonrası dönemde nüfus yoğunluğu kırsal yerleşim alanlarından kentsel alanlara doğru yayılmıştır. Bu çerçevede kırsal alan ile kentsel alan arasında belirgin farklar vardır. Kırsal alanlarda nüfus yoğunluğu düşüktür ve bireysel farklılaşma azdır buna karşılık kentler daha büyük, demografik bakımdan daha yoğun ve daha heterojen bir nüfusa ev sahipliği yapmaktadır. Bununla birlikte yerleşim yerlerinin kentsel mi veya kırsal mı olduğu konusunda kesin bir ölçüt yoktur ve kent kavramı zaman içinde ve kültürden kültüre farklılık arz edebilmektedir. Kente özgü bu durum kavramsal bir gerçeklik olarak hem geçmişte hem

de bugün kentlerin maruz kalacağı dönüşüm ve değişimin sürekliliğini korumaktadır (Bookchin, 1999, s. 18).

Sanayi Devrimi sonrasında kurulan kentler oldukça karmaşıklaşmış ve geniş alanlara yayılmıştır. Alabildiğine geniş yollar ve yüksek yapılar ortaya çıkmış, işyerleri ile barınma mekânları ve farklı toplumsal işlevleri olan kurumlar ve birimler arasında mesafeler oluşmuştur. Kentlerin merkezinde üst ve orta gelir grubuna mensup sınıflar yaşarken, kentin kenarlarına alt tabakaya ve bazen de istenmeyen gruplar ve unsurlar yerleşmiştir (Sjoberg, 1967, s. 229). Bu koşullar altında birbirinden farklı ve birbiriyle çelişen sosyal ve siyasal yapılar ile ekonomik sistemler ortaya çıkmıştır. Farklı ekonomik, sosyal ve kültürel özelliklere sahip birey ve grupların kentsel alanlarda bir arada yaşaması ve toplumsal bir bütünlük oluşturması amacıyla sosyal ve siyasal fikirler ortaya çıkmıştır. Farklı deneyimler ve ekonomik (Kapitalizm-Sosyalizm) sistemler arasında sorunlar ve çatışmalar yaşanmış, bunların sonucunda ise devlet ve kamuoyu ile ilgili yeni perspektifler gündeme gelmiştir. Böylece sanayileşme süreci ile birlikte ortaya çıkan yeni kentsel alanların insan yaşamına daha elverişli hâle getirilmesi için sosyal adalet, fırsat eşitliği, bireysel hak ve özgürlükler ile ulusal kalkınma gibi politikalar ve hizmet anlayışları ortaya çıkmıştır. Bu politika ve hizmet anlayışları ise modern zamanlara özgü bir örgütlenme biçimi olan ulus devletlerin kendi yurttaşlarının yaşam kalitesini arttırma hedefleri arasında yer almaya başlamıştır.

Günümüz dünyasında devlet yönetimlerinin ve hükümetlerin öncelikli hedefleri arasında yurttaşların yaşam kalitesinin yükseltilmesi önemli hedeflerden birisidir. Özellikle nüfusun çoğunluğunu oluşturan kitlelerin kentsel alanlarda yaşadığı göz önünde bulundurulduğunda, kentsel alanların sahip olduğu yaşam koşullarının iyileştirilmesinin önemi her geçen gün daha artmaktadır. Çünkü kentsel alanlar, ekonomik ve politik temsil ile bu konuda ortaya çıkan sorunların veya memnuniyetlerin ölçülmesinde ve dile getirilmesinde daha geniş imkânlarla sahiptir (Andrews, 1974). Yurttaşların kamu hizmetlerinden memnuniyetsizliği, yerel ve ulusal yönetimler açısından sürekli bir endişe kaynağı olmuştur. Birçok idari reform ve icraat, kamu hizmetlerinden faydalanan yurttaşların memnuniyetini artırma ve halkın merkezî yönetime olan güvenini sürdürme veya yeniden tesis etme ihtiyacını amaçlar. 1980'li yıllardan itibaren gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde, yurttaşlara adeta ekonomik bir aktörü ifade eden "müşteri" gibi davranma ve kamu hizmetlerini daha çok "müşteri odaklı" hâle getirme fikri ortaya atılmıştır. Bu, diğerlerinin yanı sıra hizmet sunum sürecini sonuçtan ayırmak ve müşteriye iyi bir hizmet deneyimi sunmaya çalışmak ve geleneksel bürokratik durumu bir hizmet dağıtım makinesine dönüştürmek anlamına gelmektedir (Flynn, 2012, s. 156). Yurttaşın müşteri olarak algılandığı bu bakış açısı, kamu hizmetlerinin daha iyi sunulmasında, yurttaşların kamu hizmetlerine ulaşmasında ve yaşam koşullarının iyileştirilmesinde pratik faydalar sağlamaktadır. Bu faydaların etkisinin araştırılması amacıyla da birçok gelişmiş ülkede periyodik olarak kamuoyu araştırmaları gerçekleştirilmektedir. Bu araştırmalarla yurttaşların yaşadığı yerlerde karşılaştığı sorunlar ile sunulan hizmetlerden memnuniyet düzeyleri incelenmektedir (Bouckaert vd. 2003). Günümüz Türkiye'sinde - bu hizmetlere örnek olarak - belirli bazı alanlardaki sorunların dile getirilmesi ve ilgili kurumlara iletilmesi amacıyla kitle iletişim araçlarının sağladığı imkânlardan hareketle, kurumsal bazı uygulamalar (e-devlet ve CİMER gibi) hayata geçirilmiştir. Bu uygulamaların genel amacı ise kamu hizmetlerinde aksaklıklara yol açan sorunlara hem merkezî hem de yerel ölçekte çözümler üretilmesinin işlevsel olarak geliştirilmesidir (Selvi, 2019). Yurttaşların yaşam koşullarını etkileyen belirli bazı sorunların giderilmesinde kullanılan bu tür mekanizmalar, ulusal ve yerel hizmetlerin sağlanması konusunda sembolik bir değer olarak görülebilir ve yurttaşların kamu hizmetlerinden beklediği hizmet standartlarının ana hatlarıyla belirtilmesinin önünü açabilir. Bu

hizmetler arasında alt yapı hizmetleri, istihdam olanakları, eğitim, sağlık ve güvenlik gibi konular yer almaktadır. Söz konusu uygulamaların geliştirilmesi, kamu hizmetlerini daha erişilebilir hâle getirmekle birlikte, aynı zamanda merkezî yönetimlerin yerel düzeyde çeşitli yaşam koşullarının iyileştirilmesi çerçevesinde kümelenmiş düşünceleri hayata geçirmeye başladığının bir göstergesidir (Darıcı, 2020). Bir diğer ifadeyle kurum odaklı bir kamu hizmeti anlayışından yurttaş ve talep odaklı bir kamu sektörüne geçişin gerçekleştiği gözlemlenmektedir. Türkiye’de 1990’lı yıllardan bu yana özellikle su, elektrik, doğal gaz, telefon ve internet gibi iletişim sistemlerinin alt yapısının kurulması, sağlık ve istihdam alanında hizmetlerin yaygınlaştırılmasının başlıca sonuçlarından biri, kamu memnuniyetini hedefleyen yaşam koşullarının iyileştirilmesidir. Kamunun memnuniyeti sadece bireysel düzeyde oluşan bir ilişki değil, aynı zamanda yurttaşlık bilincinin oluşmasında ve devlete duyulan güvenin artmasında olumlu tutumların gelişmesini sağlamaktadır. Yanı sıra kamusal hizmetlerin kalitesindeki artış, yaşam koşullarını iyileştireceğinden daha yüksek düzeydeki memnuniyetlere yol açacaktır (Kelly vd. 2002). Ayrıca kentler, ulusal düzeyde ülkenin sahip olduğu ekonomik ve toplumsal gelişmenin seviyesini göstermesi bakımından önemli göstergeler barındırmaktadır. Bir ülkenin ulusal kültürünün ve ulusal bilincinin gerektirdiği dayanışma ve bütünleşme örüntülerinin en iyi gözlemlendiği mekânlar, kentsel alanlardır ve ekonomik büyümenin temel özellikleri arasında yer alan üretim, dağıtım ve tüketim ilişkilerinin merkezidirler.

Yukarıda yapılan açıklamalara göre, kentsel alanlardaki yaşam kalitesi ve memnuniyetinin hem gelişmiş hem de gelişmekte olan ülkelerde önemli konular olduğu görülmektedir. Kentsel alanlarda yaşam kalitesinin azalması, kentlerde yaşayan insanların daha iyi yaşam koşullarına ulaşmak amacıyla başka kentlere göç etmesinin sebepleri arasında en başat olanıdır (Alwyn, 2013). Göç veren yerler, pek çok bakımdan olumsuz bir yapıya sahiptir ve bu durum yaşanılan yerlerin itici bir özelliği olarak kabul edilmektedir. Buna mukabil göç alan yerler nispeten daha istikrarlı ve ekonomik açıdan daha olumlu ve dolayısıyla daha çekici niteliklere sahiptir. Bu yüzden rasyonel birer aktör olarak bireyler; istihdamın daha iyi, ücretlerin daha yüksek, temel hizmetlere ulaşma imkânlarının daha kolay olduğu kısaca daha elverişli yaşam koşullarına sahip olan kentlere veya yerleşim yerlerine göç ederler (Todaro, 1969). Bu durum elverişsiz veya itici yaşam koşullarının yoğunlaştığı yerlerde göçlerin sürekli artmasına bağlı olarak birçok alanda gerilemeye ve toplumsal sorunlara yol açmaktadır. Çünkü göç, beraberinde önemli bir sosyal ve ekonomik sermayenin başka bir yere transfer edilmesine yol açmaktadır. Bu transfer süreci ise farklı yerleşim yerleri arasında eşit olmayan bir gelişmenin yaşanmasının sebebi hâline gelmektedir (Erkan, 2018, s. 50-51).

Kentsel alanlarda yaşam kalitesinin artması yerel ve ulusal yönetimler tarafından uygulanan siyasal ve ekonomik politikaların bir başarısı olarak değerlendirilmektedir. Yaşam kalitesinin yüksek olduğu kentsel alanlar başta turizm olmak üzere çeşitli ekonomik faaliyetler ve yatırımlar için birer cazibe merkezidirler. Bundan dolayı yaşam kalitesinin belirlenmesine ve arttırılmasına yönelik araştırmalar birçok sosyal bilimin ilgi odağındadır (Jensen, 2007). Kentsel yaşam kalitesi ve memnuniyeti, sosyal bilimlerde farklı şekillerde tanımlanmakta ve değerlendirilmektedir. Özellikle sosyologlar, psikologlar ve ekonomistler, kentlerde ve metropollerde yaşam kalitesini değerlendirmek ve karşılaştırmak için farklı istatistiksel verileri ve teknikleri kullanmaktadırlar. Kent planlamacıları ve mimarlar; kentsel yapılar, konut türleri, kentin doğal, fiziksel ve mekânsal yapılar gibi kente özgü imajları incelerler (Lynch, 1960, s. 7). Ekonomistler; mal ve hizmet fiyatları, kalkınma, çalışma koşulları, istihdam olanakları ve ücretler gibi konuları ele alırlar (Musterd vd. 2012). Turizm açısından bakıldığında; kentin ulaşım, barınma, yeme-içme olanakları, kültürel etkinlikler ve eğlence mekânları ön plana çıkmaktadır. Bu özelliklerden hareketle kente özgü değerler pazarlanmakta ve kentin

tanıtımı yapılmaktadır (Evans, 2003). Sosyologlar ise genel olarak kent insanının demografik ve sosyo-kültürel özelliklerini, toplumsal değişmeyi ve gündelik yaşama dair pratikleri analiz ederler (Mills, 2000). Dolayısıyla kentsel bir alandaki yaşam koşullarından duyulan memnuniyet, sadece kişi başına düşen gelir, ekonomik faaliyetler ve kente özgü mimari ve kültürel özellikler ile ölçülememektedir. Son yıllarda istihdam, gelir ve yatırımlar gibi ekonomik bileşenler ile birlikte sosyal ve kültürel çeşitlilik ile ulaşım, eğitim ve güvenlik gibi olanaklar, kentsel alanların cazibe merkezi hâline getirilmesinde stratejik yapılar olarak görülmeye başlanmıştır. Ekonomik boyutta; sanayileşme, teknolojik gelişme ve makro-yapısal eğilimler, finansal kurumlar ve sistemler ile işgücü piyasası ön plandadır. Toplumsal boyut ise tarihsel, kültürel, demografik, siyasal ve hatta psikolojik özellikleri içermektedir (Musterd vd. 2012). Buradan da anlaşılacağı üzere kentsel alanların yaşam kalitesinin ve insanların memnuniyet düzeylerinin belirlenmesinde objektif ve sübjektif olmak üzere iki farklı boyut ön plana çıkmaktadır.

Objektif ve sübjektif boyutlar, kentsel alanlarda yaşayan insanların refah seviyelerini ve yaşam kalitesini nasıl değerlendirdiği ve kentler arasında bu konuda karşılaştırmaların nasıl yapıldığı ile ilgili kapsamlı analizlerin yapılmasını kolaylaştırmaktadır. Buna göre kentsel bir alanın çevresel ve dışsal yapısını oluşturan coğrafi konum, iklim, ulaşım imkânları, alt yapı hizmetleri ve bunun gibi yaşam koşullarını doğrudan etkileyen nitelikler objektif boyutu oluşturur. Objektif boyut çoğu zaman ölçülebilen ve gözlemlenebilen göstergelerden oluşmaktadır. Eğitim seviyesi, ekonomik gelir düzeyi ve yaş ortalaması gibi ulusal ve uluslararası ölçütlerle belirlenebilen göstergeler bu gruba dâhildir (Shin vd. 2003). Sübjektif boyutu oluşturan nitelikler ise bireylerin yaşam koşulları ile ilgili tutum ve algıdır. Bireylerin herhangi bir konuya yönelik tutum ve algılarını ölçmek ise son derece karmaşık ve zordur. Çünkü bireylerin bilişsel ve duygusal özellikleri değerlendirmeye dâhil edilmektedir (Diener vd. 1997). Objektif göstergelerin analiz edilmesi sürecinde bireyler, kendi öznel-sübjektif tutum ve algılarından çok olanı betimlemeye ve ifade etmeye daha yatkındırlar. Sübjektif göstergeler ise bireylerin bizzat kendi yaşam standartları ile ilgili memnuniyet veya hoşnutsuzluklarını içerir. Örneğin kişinin çalışma koşullarından hoşnut olup olmaması, sağlık koşulları, sosyal ilişkileri gibi özellikler bireylerin doğrudan kendi yaşam kalitesine dair izlenimlerine dayalıdır. Buna karşılık kent içi ulaşım, hava ve su kalitesi ve çeşitli hizmetlere ulaşabilme imkânları, bireyler tarafından objektif olarak değerlendirilebilen özelliklerdir. Bundan dolayı sübjektif göstergeler sosyal varlıklar olarak bireylerin toplum ile objektif göstergeler ise bireylerin fiziksel-dışsal çevre ile olan ilişkilerinden oluşur (Massam, 2002). Kentsel alanlardaki yaşam koşullarının ve kalitesinin belirlenmesinde her iki boyutun göz önünde bulundurulması gereklidir. İnsanların yaşam kalitesine dair değerlendirmeleri ve algıları birçok etken tarafından etkilenmeye açık olmasından ötürü çok boyutludur. Tek başına maddi ve ekonomik koşullar bu gerçekliği anlamada yetersiz kalmaktadır. Bir bütün olarak insan yaşantısı ele alındığında maddi koşullar kadar biyolojik, sosyal ve psikolojik özellikler de göz önünde bulundurulmalıdır.

Kentsel alanlarda yaşam memnuniyet düzeylerinin belirlenmesi amacıyla yapılan araştırmalar, kentte yaşayan insanların yaşamı ile doğrudan ilişkili beklentilerini ve bakış açılarını ortaya çıkarmaktadır. Elde edilen verilerden hareketle kentsel yaşamın kalitesinin artırılmasına etki edecek temel değişkenler olarak kullanılacak belirli değerlerin ve önceliklerin neler olduğu tespit edilebilmektedir. Kentsel alanda yaşayan insanların memnuniyet ya da memnuniyetsizliklerinin belirlenmesi, merkezî ve yerel yönetimler ile ekonomik faaliyetlerin çeşitli alanlarında yatırımlar yapan sermaye sahipleri için son derece önemlidir. Sorunların yoğunlaştığı alanlarda çözüm üretmeye yönelik politikaların üretilmesi ve hayata geçirilmesi, kentsel alanın yaşam kalitesini doğrudan etkilemektedir. Çünkü kentlerde biriken ekonomik ve sosyal sermaye, kentler

arasında ve hatta ülkeler arasındaki alış-veriş ilişkilerini ve rekabeti etkilemektedir. Bu ilişkileri ve rekabeti uzun vadeli hâle getirmenin imkânları ise sürdürülebilir bir yaşam alanının oluşturulması ile mümkündür. Ekonominin ihtiyaç duyduğu bilgi, sermaye ve emek gücünün sağlıklı bir şekilde işlemesi, birey ve grupların yaşam koşullarının iyileştirilmesi ve aynı zamanda doğal çevreye duyarlı bir üretim ve tüketim ilişkisinin kurulması, kentsel alanlarda doğrudan memnuniyeti arttıran özelliklerdir. Dolayısıyla modern zamanların yaşam alanları olarak kentlerdeki yaşam koşullarının iyileştirilmesi ve sürdürülebilirliği, kentlerde yaşayan insanların sorunlarının tespit edilmesi ve hizmetlerin beklentiler doğrultusunda yeniden düzenlenmesi ile başarılabilmektedir.

Dünya genelinde çeşitli ulusal ve uluslararası kuruluşlar yaşam koşullarından memnuniyetin en fazla olduğu yerleri belirlemek amacıyla periyodik olarak çeşitli ölçme ve derecelendirme çalışmaları yapmaktadırlar. Yapılan çalışmaların sonuçları, bir kentteki yaşam kalitesini belirleyen siyasal, sosyal, kültürel ve ekonomik gelişmelere işaret etmektedir (Lever, 2000). Gerek toplumların gerek kentlerin yaşam standartlarının belirlenmesine yönelik olarak farklı kuruluşlar tarafından çeşitli ölçekler uygulanmaktadır. Bu ölçeklerin genel amacı ise ülke ve toplumların sadece ekonomik göstergelere dayalı gelir cinsinden sahip olduğu gelişmişlik düzeyini değil aynı zamanda sosyal, kültürel, psikolojik ve çevresel etkenler gibi insanların yaşantısını sürdürmesinde etkili olan unsurları belirlemektir (Georgiou, 2009).

Yaşam koşulları ve yaşam kalitesinin ne olduğu tam anlamıyla tanımlanmış ve sınırları belirlenmiş kavramlar değildir. Pek çok sosyal ve siyasal kavram gibi bu kavramlar da bölgelere, ülkelere ve bireylere göre farklı anlamlara ve işlevlere bürünebilmektedir. Bazıları için kaliteli yaşam, sağlıklı ve mutlu olmak ile ilişkili bir durumdur, bazıları içinse ekonomik bakımdan çeşitli gereksinimlere ulaşma ve yüksek bir statüye sahip olmaktır (Testa vd. 1994). Bu özelliklerinden ötürü bu kavramların tanımlanması oldukça zordur ve evrensel bir nitelik taşıyan bir ölçüte ve açıklamaya dayandırılması imkânsızdır. Genel olarak betimlemek gerekirse, yaşam kalitesi çok boyutlu ve çok değişkenli bir özelliğe sahip olup, insanların içerisinde bulunduğu sosyal ve çevresel koşullar ile ideolojik ve siyasal etmenlere göre farklı şekillerde algılanabilmektedir. Yanı sıra toplumsal ilişkiler, kültürel özellikler ve kurumsal yapılar (aile, din, eğitim) gibi içsel faktörler ile iklimsel-çevresel koşullar, ekonomik faaliyetler ve siyasal değişimler gibi dışsal etkilere açıktır (Erdem, 2018).

Nobel Ekonomi Ödülü sahibi J. Stiglitz ve çalışma ekibi 2009 yılında, dünya genelinde farklı alanlarda yaptıkları akademik araştırmalar ile yaşam koşullarının belirlenmesine yönelik çok boyutlu ve kapsamlı bir rapor yayınlamışlardır. Raporda ülkelerin sahip olduğu refah seviyesini ve yaşam kalitesini belirleyen etkenlerin son derece karmaşık olduğunu dile getirmiş ve bu özellikleri göz önünde bulunduran standart bir endeksin hazırlanmasını önermişlerdir. Hazırlanan endeksin ise refah ve yaşam kalitesi ile ilgili sübjektif ve objektif değerlendirmeleri de göz önünde bulundurması gerektiğine vurgu yapılmıştır. OECD, bu raporda dile getirilen öneriler doğrultusunda 2011 yılında "Daha İyi Yaşam Endeksi"ni kullanmaya başlamış ve üye ülkelerin refah seviyesi ve yaşam kalitesine yönelik yeni kriterler belirlemiştir. Türkiye'de bu alandaki çalışmaları veya istatistikî verilere dayalı değerlendirmeleri TÜİK (Türkiye İstatistik Kurumu) gerçekleştirmektedir. Daha İyi Yaşam Endeksi, ülkelerin kişi başına düşen gayri safi milli hâsıla gibi gelir ölçөгünden farklı olarak insanların barınma, iş hayatı, gelir, sosyal etkileşim, eğitim, sağlık, güvenlik, çevre, sivil katılım, yerel yönetim, yaşam memnuniyeti ve güvenlik olmak üzere 11 kriteri göz önünde bulundurarak refah seviyesini ölçmekte kullanılmaktadır (www.oecdbetterlifeindex.org). TÜİK 2015 yılında, OECD'nin Daha İyi Yaşam Endeksine doğrultusunda uyarlanmış bir ölçek geliştirmek suretiyle, farklı illere ait yaşam kalitesi göstergelerini bir araya getirmiştir. Buna göre Bartın ili, endekste ki

sıralamaya göre Türkiye’de 81 il arasında 38. sırada yer almaktadır (Nas, 2019). Bu çalışmada, OECD tarafından geliştirilmiş olan “Daha İyi Yaşam Endeksi” ölçeği ve TÜİK’in 2016 yılında yayınladığı “İllerde Yaşam Endeksi Gösterge Değerleri” adlı ölçekten faydalanarak, objektif ve sübjektif değişkenler başlığı altında bir çalışma formu hazırlanmıştır. Aşağıda çalışmanın metodolojisine ve çalışma sonucunda elde edilen verilere yer verilmiştir.

2. Metodoloji

Araştırmanın tasarlanması sürecinde genel olarak kentleşme sorunları, kentlilik bilinci, kentsel memnuniyet algısı ile ilgili literatür incelemeleri yapılmış ve Bartın kent merkezinde farklı yer ve zamanlarda gözlemler yapılmıştır. Bu süreçte Bartın’ının kamusal alanları, kamu kuruluşları, konut yapıları ve çevresi, sağlık ve eğitim kurumları ve bunlara erişim olanakları, park ve bahçeler, çocuk oyun alanları, otoyol ve kaldırımlar gibi fiziksel alanların gözlemi yapılmıştır. Bunun yanı sıra Bartın kent merkezinde yaşayan yetişkinler ile araştırma sorularının hazırlanmasından önce kentsel bir mekân olarak Bartın’da karşılaşılan sorunlar ve beklentiler hakkında derinlemesine mülakatlar yapılmıştır. Yapılan gözlemler ve mülakatlardan elde edilen verilerden hareketle, bir anket formu oluşturulmuştur. Böylece Bartın özelinde kentsel bir alandaki yaşam koşullarının ve bunlardan memnuniyet düzeyinin araştırılması amaçlanmıştır. Literatür incelemesinden, Bartın kent merkezinde yapılan gözlemlerden ve araştırma öncesinde yapılan mülakatlardan elde edilen verilerden hareketle, yaşam koşullarına dair çeşitli objektif ve sübjektif maddeler belirlenmiştir. Objektif maddeler, doğrudan gözlemlenebilen veya hakkında kolayca bilgi sahibi olunabilen bilgilerden oluşturulmuştur. Sübjektif maddeler ise katılımcıların doğrudan kendi duygu, tutum ve deneyimleri ile ilişkili verdiği bilgiler çerçevesinde belirlenmiştir. Buna göre aşağıdaki tabloda 16 objektif ve 16 sübjektif madde tespit edilmiştir. Katılımcıların bu maddelere verdiği cevaplardan hareketle, Bartın kent merkezindeki yaşam koşulları iki boyutlu (objektif ve sübjektif) olarak araştırılmıştır. Objektif değişkenler kendi içinde kentleşme, trafik, çevre ve ekonomi olmak üzere dört ana başlık altında gruplandırılmıştır. Sübjektif değişkenler ise sosyal hizmetler, sosyal ilişkiler, sosyo-kültürel özellikler, temel hizmetler ve çevresel faktörler olarak belirlenmiştir.

Kentleşme	Trafik	Çevre	Ekonomi
1. Çocuk oyun parkları	5. Ara yolların kalitesi	9. Havanın kalitesi	13. Sebze-meyve fiyatları
2. Şehir içi ulaşım	6. Ana yolların kalitesi	10. Cadde ve sokakların temizliği	14. Giyim-kuşam fiyatları
3. Alt yapı hizmetleri	7. Kaldırımların kalitesi	11. Çevre kirliliği	15. İş bulma imkânları
4. Mimari planlama	8. Araç park yerleri	12. Suyun kalitesi	16. Kira ve konut fiyatları

Tablo 1: Araştırma Kapsamında Belirlenen Objektif Değişkenler

Sosyal Hizmetler	Sosyal ilişkiler	Sosyo-Kültürel Özellikler	Temel Hizmetler ve Çevresel Faktörler
1. Bartın'da yaşıyor olmak	5. Oturulan evin özellikleri	9. Sosyo-kültürel etkinlikler	13. Sağlık hizmetlerinin kalitesi
2. Yerel yönetimlerin hizmetleri	6. Aile ilişkileri	10. Sportif alanlar ve faaliyetler	14. Görüntü kirliliği
3. Kamusal hizmetler	7. Komşularla ilişkiler	11. Park ve bahçe gibi alanlar	15. Gürültü kirliliği
4. Güvenlik ve huzur	8. Yardımlaşma-dayanışma	12. Eğitimin kalitesi	16. Şehirlerarası seyahat

Tablo 2: Araştırma Kapsamında Belirlenen Sübjektif Değişkenler

2.1. Çalışma Alanı - Bartın Kent Merkezi

Çalışma, Bartın ilinin kent merkezinde Nisan 2018 – Nisan 2019 döneminde gerçekleştirilmiştir. Bartın ili, Karadeniz Bölgesinin Batısında yer alan bir yerleşim yeridir. Kuzeyinde Karadeniz, doğusunda Kastamonu, güneydoğusunda Karabük ve batısında Zonguldak ili yer almaktadır. Bartın, Zonguldak'a bağlı bir ilçe iken 1991 yılında il statüsüne sahip olmuştur. Bartın ve çevresi, eski çağlardan bu yana farklı kültür ve medeniyetlerin izlerini taşımaktadır (Erdem, 2016). Bartın iline bağlı üç ilçe vardır bunlar, Amasra, Ulus ve Kurucasıle'dir. Bu özellikleri itibariyle Türkiye'nin en küçük illeri arasında yer almaktadır. Karadeniz ikliminin hâkim olduğu yöre, dağlık ve ormanlık alanlardan oluşmaktadır. Yörede temel geçim kaynakları; madencilik, ticaret ve tarımsal faaliyetlere dayalıdır. Bartın ilinin nüfusu 2019 yılında yayınlanan verilere göre 200 bin civarındadır. Merkez ilçenin toplam nüfusu ise 150 bin kadardır. Nüfusunun % 51'ne yakını kadın, % 49 civarı da erkektir. 2014 yılı verilerine göre Bartın, yaş piramidinin oldukça ince olduğu illerden bir tanesidir. Yaş piramidinin ince olması, bir ilden dışarıya yoğun bir göç hareketinin yaşandığı ve genç olarak nitelenebilecek nüfusun da az olduğunun bir göstergesidir (Koramaz vd. 2017, s. 35).

2.2. Örneklem Grubu

Örneklem grubunun belirlenmesinde, kent merkezinde yaşayan Bartınlılar ile farklı sebeplerden ötürü Bartın'a gelip yerleşenlere öncelik verilmiştir. Bartın kent merkezinde yaşayan üniversite öğrencileri örnekleme dâhil edilmemiştir. Çünkü üniversite öğrencilerinin, Bartın'da büyük ölçüde sadece öğrenim süresi boyunca yaşadığı ve bir yıl boyunca en fazla 8 ay Bartın'da yaşadığı göz önünde bulundurulduğunda, Bartın'daki kentsel yaşam konusunda yeterince ilgi ve deneyime sahip olmadıkları varsayılmıştır. Tesadüfi örnekleme yoluyla, kent merkezinde (ilçe merkezinde) farklı mahallelerde oturan hane halkları, esnaf ve kamu çalışanları-memurlar olmak üzere farklı meslek grubuna mensup 1750 kişiden oluşan bir örneklem grubu oluşturulmuştur. Böylece Bartın kent merkezinde yaşayan farklı demografik ve sosyo-ekonomik özelliklere sahip bireylere ulaşılmıştır (Bartın merkez ilçenin nüfusu 71000 civarındadır).

2.3. Veri Toplanması ve Analizi

Çalışma, kapalı uçlu sorulardan oluşmuş, beşli Likert ölçeğinde hazırlanmış bir anket formunun çalışmaya katılmayı kabul eden bireylere uygulanması suretiyle gerçekleştirilmiştir. Anket çalışması, uygulama esnasında dikkat edilmesi gereken hususlar konusunda detaylı biçimde bilgilendirilen ve saha çalışmasından önce uygulamalı eğitim verilen Bartın Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Sosyoloji Bölümü öğrencileri tarafından gerçekleştirilmiştir. Anket formlarına verilen cevapların ortalaması alınmak

suretiyle sayısal olarak sınıflandırılmış, analiz edilmiş ve sonuçlar tablolar hâlinde gösterilmiştir.

2.4. Etik İnceleme

Araştırmanın etik açıklığı ile ilgili olarak Bartın Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kuruluna müracaat edilmiş ve etik kurul raporu alındıktan sonra araştırma süreci başlatılmıştır. Araştırmaya katılımın gönüllü olduğu, katılımcıların kişilik haklarının korunacağı, fiziksel ve ruhsal özellikleri tehdit edici herhangi bir içeriğe sahip olmadığı bildirilmiş ve taahhüt edilmiştir.

3. Araştırma Sonucunda Elde Edilen Veriler

	DEĞERLER	N	%
Cinsiyet	Kadın	893	51
	Erkek	857	49
Yaş	20-30	274	16
	31-40	453	25
	41-50	682	39
	51-60	241	14
	61 ve üzeri	100	6
Eğitim Düzeyi	İlköğretim	249	14
	Ortaöğretim	716	41
	Lisans	687	39
	Lisansüstü	98	6
Mesleği	Esnaf	423	24
	Memur	532	30
	Zanaatkâr	157	9
	Çiftçi	186	11
Medeni Hâli	Diğer	452	26
	Bekâr	195	11
	Evli	1511	86
	Dul	24	1
Memleketi	Boşanmış	20	1
	Bartın	1265	72
Kaç yıldır Bartın'da yaşadığı	Diğer	485	28
	1-5 yıl	50	3
	6-10 yıl	126	7
	11-15 yıl	204	12
	16-20 yıl	263	15
Bartın'da yaşamasının sebebi	Doğma-Büyüme	1105	63
	Memleketi olduğu için	1125	64
	Görev yeri olduğu için	482	26
	Eşinin memleketi olduğu için	143	8
Konut mülkiyeti	Mülk	1123	64
	Kiralık	627	36

Tablo 3: Örneklemin Demografik Özellikleri

Maddeler		Hiç memnun değil	Memnun değil	Fikri yok	Memnun	Çok memnun
1	Bartın'da yaşıyor olmaktan	12	9,5	21,5	27	30
2	Yerel yönetimlerin hizmetlerinden	11	12	20,5	27	29
3	Kamusal hizmetlerden	12	14,5	26	20	27
4	Sağlanan huzur ve güvenlikten	2,5	2	17	39	44
5	Oturulan evin özelliklerinden	12	11	18,5	27	32
6	Aile ilişkilerinden	2	1	24	34,5	39
7	Komşularla ilişkilerden	8	9	16	28	38
8	Yardımlaşma-dayanışma ilişkilerinden	3	2	24	34	36
9	Sosyo-kültürel etkinliklerden	11	11	18	29	30
10	Sportif alanlar ve faaliyetlerden	12	24	10	26	27
11	Park ve bahçe gibi alanlarından	10	11,5	19	28	33
12	Eğitimin kalitesinden	13	17	13	27	30
13	Sağlık hizmetlerinin kalitesinden	16	17	13	26	28
14	Görüntü kirliliğinden	10	10	16,5	30	34
15	Gürültü kirliliğinden	14,5	14	20	24	27
16	Şehirler arası seyahat imkânından	11	9	19	29	33
ORTALAMA		10	11	18,5	28,5	32,3

Tablo 4: Sübjektif Değişkenlere Dair Değerlendirmeler (%)

Maddeler		Hiç memnun değil	Memnun değil	Fikri yok	Memnun	Çok memnun
1	Çocuk oyun parkları	31,5	29	19,5	13	7
2	Alt yapı hizmetleri	32	27	18	16	7
3	Şehir içi ulaşım	37	24	23	9	6
4	Mimari planlama	21	26	22	16	14
5	Ara yolların kalitesi	27	26	18	16	13
6	Anayolların kalitesi	30	23	19,5	18	10
7	Kaldırımların kalitesi	28	24	21	19	9
8	Araç park yerleri	31	30	14	13	11,5
9	Havanın kalitesi	33	29,5	19	10	9
10	Cadde ve sokakların temizliği	15	24	26	26	9
11	Çevresel kirlilik	36,5	29,5	12	13	9
12	Şebeke suyunun kalitesi	46	35,6	5	6	7
13	Sebze-meyve fiyatları	38	29,5	12,5	11	9
14	Giyim-kuşam fiyatları	33	32	9,5	13,5	12

15	İş bulma imkânları	25	20	26	17	13
16	Kira ve konut fiyatları	22	30	18	18	11
	ORTALAMA	30,2	27,4	17,7	14,6	9,9

Tablo 5: Objektif Değişkenlere Dair Değerlendirmeler (%)

Değerlendirme ve Sonuç

Elde edilen bulgulardan Bartın'da yaşayanların, kentsel bir mekân olarak Bartın'ı değerlendirme biçimlerinde sübjektif ve objektif değişkenler bakımından belirgin farklar olduğu görülmektedir. Birçok sosyal araştırmada inceleme konusu hâline getirilen göstergeler, objektif ve sübjektif ölçütlere göre belirlenmektedir. Memnuniyet düzeyinin değerlendirilmesi ve izlenmesi, yaşam kalitesi araştırmalarının odak noktasıdır. Bu yüzden belirli bazı göstergelerin oluşturulması ve uygulanmasının ötesinde, çeşitli objektif ve sübjektif bileşenlerin ve boyutların karşılıklı ilişkilerinin analizi gereklidir. Çünkü günümüz dünyasında kentsel alanlarda yoğunlaşan sosyal yaşam son derece karmaşık bir hâle gelmiştir. Ayrıca insan doğasına özgü bilinç, çıkar ve sosyal etkileşim süreçleri genel olana yönelik çıkarımların elde edilmesini zorlaştırmaktadır. Bir gösterge türünün diğerinin yorumlanmasına katkıda bulunabileceğine kanaat getirerek, her iki gösterge türünün de belirli çalışmalarda birlikte değerlendirilmesi ve analiz edilmesi oldukça önemlidir. Örneğin kamusal bir hizmet olarak objektif bakımdan sağlık hizmetlerinin niteliğinin değerlendirilmesi, insanların kendi sağlıklarına, aldıkları bakıma veya kendilerine sunulan sağlık hizmetlerine ilişkin algılarını kapsayan tamamlayıcı verilerle daha kolay anlaşılabilir. Bir hastanede görev yapan sağlık personelinin sayısı ve kullanılan teçhizatın niteliği, tek başına sağlık hizmetinin kalitesini belirlemez. Bunun yanında sağlık sorunu yaşayan bireylerin sağlık kuruluşlarına ulaşma imkânları ve sadece insan olmaktan kaynaklanan saygı görme ve hakka riayet etme gibi özellikler de değerlendirme süreçlerine dâhil edilmelidir. Dolayısıyla sadece istatistiki verilere dayalı objektif göstergelerin değerlendirilmesi, aynı olgunun farklı iki yönünü –objektif ve sübjektif bileşenlerini bir araya getirmeden kapsamlı bir incelemenin yapılmasında eksik çıkarımların yapılmasına yol açar. Bununla birlikte algılanan sübjektif koşullar ile objektif göstergeler arasında bir farklılığın olması çok doğaldır. Çünkü insan bilincinin karmaşık yapısı söz konusu olduğunda sahip olunan birçok özellik algılama sürecini etkilemektedir.

Bartın'da yaşayanların kentsel bir mekân olarak memnuniyet düzeyleri ile ilgili olarak yapılan bu çalışmada, Bartın'a dair objektif ve sübjektif değişkenler bakımından farklı değerlendirmelerin olduğu sonucuna varılmıştır. Gerek araştırmaya dâhil edilen katılımcıların gerek Bartın'da veya herhangi bir yerleşim yerinde hayatını sürdüren farklı bireylerin yaş, gelir ve eğitim gibi kişisel ve sosyal özellikleri dâhil olmak üzere birçok etken, nesnel dünyayı ve bireyin onu değerlendirmesi sürecine etki eder ve objektif koşulları olduğundan farklı bir işleve yönlendirir. Bireysel algı, olan veya olması gereken objektif bir koşulu, sadece bireysel olarak görülen bir yoruma mahkûm eder. Bundan dolayı bireysel algı belirli bir alanın sübjektif biçimde algılanmasını etkileyecek kilit bir faktördür.

Araştırmada sübjektif değişkenler olarak belirlenen sosyal hizmetler, sosyal ilişkiler, sosyo-kültürel özellikler, temel hizmetler ve çevresel faktörlerden memnuniyet düzeylerinin yüksek olduğu görülmüştür (Tablo 4). Söz konusu dört farklı değişkene dair olumlu özelliklerin ön plana çıkması, katılımcıların yaşam beklentileri, sosyal ve kültürel çevreleri ile doğrudan ilintili olarak oluşan bir durumdur. Bu sonucun önemli sebeplerinden birisi yaşanılan ortama ve bağlama uyum sağlamış olmakla ilgilidir. Ortama

ve bağlama uyum sağlamış olmak, objektif ve sübjektif koşullar arasındaki farkların değerlendirilmesini ciddi biçimde etkiler ve süreklilik arz eden bir koşula veya bir duruma uyum sağlamak memnuniyet düzeyini olumlu yönde belirler. Ayrıca memnuniyet düzeyini olumlu yönde belirleyen bir diğer etken ise sübjektif koşulların değerlendirildiği farklı türden karşılaştırma standartlarıdır. Bir diğer ifadeyle, bireyler uyum sağlamış oldukları kentsel alandan-bağlamdan ayrılıp kısa veya orta vadede başka bir kentsel alanda bulunmaktan kaynaklanan uyum mekanizmalarının işlememesi sonucunda, yaşadıkları kentin koşullarını yüceltmeye yönelirler. Örneğin sosyal ilişkiler değişkeni altında bir araya gelen "Oturlan evin özellikleri, Aile ilişkileri, Komşularla ilişkiler, Yardımlaşma-dayanışma" gibi özelliklerden bireylerin hoşnut olması genel memnuniyet düzeyine olumlu olarak yansır. Oturlan evin fiziksel özellikleri, evin bulunduğu mahallenin konumu, komşularla kurulan iyi ilişkiler vb. özellikler, kent hakkında olumlu fakat sübjektif bir algının oluşmasını sağlar.

Objektif koşulları betimlemede kullanılan kentleşme, trafik, çevre ve ekonomi değişkenleri alanında Bartın'da yaşayanların memnuniyet düzeyleri sübjektif değişkenlerin aksine "düşük" olarak gözlenmiştir (Tablo 5). Objektif değişkenler, yaşam standartlarını etkileyen çeşitli faktörlerin değerlendirilmesi sürecini, bireylerin kendi sübjektif durumlarından mümkün olduğunca az etkilendiği bağımsız bir bakış açısı olarak görmek mümkündür. Objektif değişkenlerin değerlendirilmesi, bireylerin kentle bütünleşmelerini sağlayan kentin doğal-çevresel özellikleri, fiziksel-kamusal alanlar ile ekonomik faaliyetlerini içerir. Bireylerin temel ihtiyaçlarını gidermede sahip oldukları olanaklar ve bu olanaklardan duydukları memnuniyet, kenti yaşam kalitesini ortaya çıkarır. Buna göre objektif bir değerlendirme, gerçek koşulları normatif ölçütlerle mukayese ederek yaşam koşullarının olumlu ve olumsuz yönleri hakkında bilgileri açığa çıkarır. Örneğin; işe, okula, hastaneye gitmek veya başka bir kamu kuruluşundan temel bir hizmete ulaşmak isteyen bireyin söz konusu kuruluşlara ulaşma imkânı, mesafe ve trafikte harcadığı zaman ve bunun gibi etkenler, bir kentteki objektif koşulları belirler. Yol ve caddelerin temizliği, otopark alanları, alt yapı hizmetleri, suyun kalitesi vb. özellikler bir kentte yerel yönetimler tarafından yerine getirilmesi beklenen hizmetlerdir. Yanı sıra bireylerin barınma, beslenme, giyinme vb. çeşitli hizmetlerin maliyetleri, merkezî yönetimlerin ekonomik ve politik uygulamalarına yönelik bakış açısını belirler. Bu özellikler söz konusu olduğunda Bartın'da yaşayanların memnuniyet düzeylerinin düşük olduğu görülmektedir. Hava kirliliği, şehir içi ulaşım, şebeke suyu, sebze-meyve ve giyim fiyatları konusunda olumsuz değerlendirmelere yol açan sorunlara rastlanmıştır. Bu durum ise bireylerin kentsel yaşama uyum sağlama ve kentle bütünleşme düzeylerini olumsuz yönde etkiler ayrıca yerel ve merkezî yönetimlere karşı politik bir tutumun oluşmasına yol açar. Kentsel yaşama dair olumsuz ekonomik ve politik bir bakış açısı, birey veya grupların başka bir kente göç etme sorunlarını gündeme getirir.

Günümüz dünyasında yaşam alanlarının başlıca merkezleri hâline gelen kentlerdeki memnuniyet düzeylerinin yükseltilmesi, ulusal ve toplumsal kalkınmanın başlıca hedefleri arasındadır. Özellikle küreselleşme sürecinin beraberinde getirdiği ulaşım ve iletişim teknolojileri alanındaki gelişmeler, bireysel ve kolektif taleplerin oluşması, dengeli ve uyumlu bir toplumsal yeniden üretim konusundaki beklentilerin oluşmasında önemli işlevler üstlenmiştir. Temiz bir çevre, yeterli beslenme, güven ve huzur içinde yaşama, barınma ve seyahat imkânları konusunda bireylerin beklentileri ile sahip oldukları olanaklar, bir kente duyulan aidiyeti ve kentten memnuniyeti belirleyen etkenlerdir. Çünkü insanların yaşadığı doğal ve sosyal çevrenin koşullarına uygun olarak birtakım beklentiler içine girmesi ve yaşantıları ile ilişkili sorunlarını dile getirmesi küreselleşme süreciyle ilişkili olarak meşru bireysel veya kolektif talepler olarak kabul edilmektedir. Bundan dolayı sürdürülebilir bir kentsel yaşam alanının oluşturulması, sübjektif ve

objektif koşullar göz önünde bulundurularak yerel ve merkezî yönetimlerin kalkınma hedefleri hâline getirilmelidir. Uzun bir süre kentsel alanlardaki yaşam memnuniyeti ile ilgili sadece objektif göstergelerden hareketle analizler yapılmıştır fakat günümüzde insan ihtiyaçlarının doğru bir şekilde tespit edilmesi ve anlaşılması amacıyla subjektif değerlendirmelerin de önemli olduğu kanaati hâkimdir. Kentsel bir alana ait yerel ölçekli çevresel, fiziksel, ekonomik, sosyal ve kültürel koşulların iyileştirilmesi konusunda artan farkındalık, merkezî yönetimlerin bu alanlarda ulusal bir politika izlemesi gerektiğini zorunlu hâle getirmiştir.

KAYNAKÇA

- ANDREWS, F. M. (1974). "Social Indicators of Perceived Life Quality". *Social Indicators Research*. 1: 279-299.
- BOUCKAERT, G. - S. V. de WALLE (2003). "Comparing Measures of Citizen Trust and User Satisfaction as Indicators of Good Governance: Difficulties in Linking Trust and Satisfaction Indicators". *International Review of Administrative Sciences*. LXIX/3: 329-44.
- DARICI, M. (2020). "Yeni Kamu Yönetimi Ekseninde Bir Şikâyet Mekanizması Olarak Cumhurbaşkanlığı İletişim Merkezi (Cimer)". *Türk İdare Dergisi*. XCII/490: 93-114.
- DIENER, E. - E. SUH (1997). "Measuring Quality of Life: Economic, Social, and Subjective Indicators". *Social Indicators Research*. 40: 189-216.
- ERDEM N. G. - Z. PARLAR (2016). "Bartın Ağzından Derleme Sözlüğü'ne Katkılar". *Diyalektolog*. 13: 50-59.
- ERDEM, N. G. (2018). "Abdals of Anamur: A Community Excluded with Regard to Its Language, Belief and Identity". *Dil Araştırmaları*. 23: 275-287.
- ERKAN, Ü. (2018). "Ulusçu Asimilasyon/Entegrasyon Politikalarından Medeniyet Perspektifine Dayalı Dirimsel/Diyalojik Etkileşime". *Göç Sosyolojisi Farklı Boyutlarıyla Göç*. (ed. Rıdvan Şimşek). Ankara: Akademisyen Kitabevi. 49-72.
- EVANS, G. (2003). "Hard-Branding the Cultural City -From Prado to Prada". *International Journal of Urban and Regional Research*. XXVII/2: 417-440.
- FLYNN, N. (2012). *Public Sector Management*. London: Sage Pub.
- GEORGIU, J. at al. (2009). "Quality of Life Indicators: The Objective-Subjective Interrelationship That Exists within One's Place of Residence in Old Age". *Asian Social Science*. V/9: 03-23.
- JENSEN, O. B. (2007). "Culture Stories: Understanding Cultural Urban Branding". *Planning Theory*. VI/3: 211-236.
- LEVER, J. P. (2000). "The Development of An Instrument to Measure Quality of Life in Mexico City". *Social Indicators Research*. 50: 187-208.
- KELLY, J. M. - D. SWINDELL (2003). "The Case for The Inexperienced User: Rethinking Filter Questions in Citizen Satisfaction Surveys". *American Review of Public Administration*. XXXIII/1: 91-108.
- KORAMAZ, K. vd. (2017). *Türkiye'de Göç*. İstanbul: Hiper Yayınları.
- LYNCH, K. (1960). *The Image of The City*. Los Angeles: MIT Press.

- MASSAM, B. H. (2002). "Quality of Life: Public Planning and Private Living". *Progress in Planning*. 58: 141-227.
- MELLOR, J. R. (1977). *Urban Sociology in An Urbanized Society*. London: Routledge & Kegan Paul.
- MILLS, C. W. (2000). *Toplumbilimsel Düşün.* (çev. Ünsal Oskay). İstanbul: Der Yayınları.
- MUSTERD S. - O. GRITSAI (2012). "The Creative Knowledge City in Europe: Structural Conditions and Urban Policy Strategies for Competitive Cities". *European Urban and Regional Studies*. XX/3: 343-359.
- NAS, F. (2019). "Bartın, Karabük ve Zonguldak İllerine Ait Yaşam Endeksi Gösterge Değerlerinin Sosyolojik Analizi". *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*. XII/64: 501-511.
- ÖZDEMİR, S. M. (2021). "Kapital Birikim Süreçleri ve Kent Kuramları". *Motif Akademi Halkbilimi Dergisi*. XIV/33: 184-202.
- ÖZTÜRK, A. (2019). "Şehir İmajolojisi Bağlamında Doğu-İslam Şehirleri ve Batı Şehirlerinin Mukayesesi". *TYB Akademi*. 26: 113-128.
- SELVİ, Ö. vd. (2019). "Halkla İlişkiler ve Bir E-Devlet Uygulaması Olarak Cimer". *Akademikbakış Dergisi*. 75: 13-37.
- SHIN, D. C. vd. (2003). "The Quality of Life in Korea: Comperative and Dynamic Perspectives". *Social Indicators Research*. LXII/63: 3-16.
- SJOBERG, G. (2002). "20. Yüzyıl Kenti". *Sanayi Öncesi Kenti*. Ankara: İmge Kitabevi.
- TESTA, M. A. - J. F. NACKLEY (1994). "Methods for Quality of Life Studies". *Annu. Rev. Public Health*. 15: 535-559.
- TODARO, M. P. (1969). "A Model of Labor Migration and Urban Unemployment in Less Developed Countries". *The American Economic Review*. LIX/1: 138-148.
- TURNER, B. (1999). *Classical Sociology*. London: SAGE Pub.
- YOUNG, A. (2013). "Inequality, The Urban-Rural Gap, and Migration". *Quarterly Journal of Economics*. CXXVIII/4: 1727-1785.

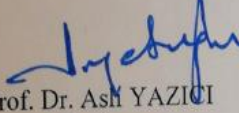
İnternet Kaynakları

- STIGLITZ, J. E. vd. (2009). "Report by the Commission on the Measurement of Economic Performance and Social Progress". Erişim Tarihi: 05.07.2021.
<https://ec.europa.eu/eurostat/documents/118025/118123/Fitoussi+Commission+report>)

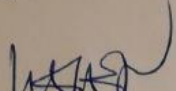
EK:

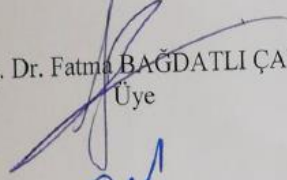
T.C. BARTIN ÜNİVERSİTESİ Sosyal ve Beşeri Bilimleri Etik Kurulu ONAY BELGESİ	
Protokol No:	2018-029
Araştırmanın Başlığı:	Bartın'da Yaşayanların Bir Kent Olarak Bartın'dan Memnuniyet Düzeylerinin Araştırılması
Proje Yürütücüsü:	Dr. Öğretim Üyesi Fethi NAS
Başvuru Formunun Geliş Tarihi:	19.03.2018
Karar Tarihi:	27.03.2018

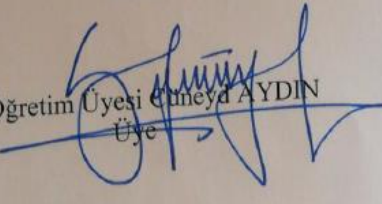
Başvuru dosyasında etik sorun oluşturabilecek sorular/maddeler, süreçler ya da unsurlar bulunmadığından ETİK KURUL ONAY belgesinin verilmesine oy birliği ile karar verilmiştir.

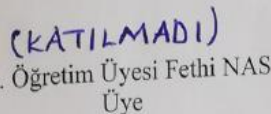

Prof. Dr. Ashi YAZICI
Başkan

Doç. Dr. Ayşe Derya IŞIK
Başkan Vekili

Doç. Dr. Şaban ESEN
Üye

Doç. Dr. Fatma BAĞDATLI ÇAM
Üye

Dr. Öğretim Üyesi Cüneyd AYDIN
Üye

(KATILMADI)
Dr. Öğretim Üyesi Fethi NAS
Üye

ETİK KURUL KARARI